

Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum
Wydział Nauk o Zdrowiu

Sztuka Leczenia

Art of Healing

tom 35
2/2020

ISSN 1234-7175

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Zadanie finansowane w ramach umowy nr 637/P-DUN/2019 ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę – przygotowanie i wydanie dwóch roczników czasopisma naukowego *Sztuka Leczenia* (wersja elektroniczna i drukowana)

Czasopismo indeksowane w / Journal indexed in

Arianta

CEJSH

EBSCO Publishing (Ebsco Discovery Service)

ERIH PLUS

Index Copernicus International – ICV 2019: 69.36

PBL – Polska Bibliografia Lekarska

PBN – Polska Bibliografia Naukowa

POL-index

WorldCat

POLITYKA PRYWATNOŚCI

Komitet Redakcyjny uprzejmie informuje, że Autorzy (i Współautorzy) tekstów przesłanych do *Sztuki Leczenia* są zobowiązani do wyrażenia zgody na przetwarzanie swoich danych osobowych niezbędnych w realizacji procesu wydawniczego i rozpowszechnieniu publikacji przez Wydawcę (WNZ UJCM). Ponadto Autorzy zgłaszający pracę (i współautorzy) są zobowiązani do zawarcia umowy o przeniesienie majątkowych praw autorskich do pracy na Wydawcę.

Dane osobowe Autorów i Recenzentów, w tym afiliacje i adresy e-mail przekazane redakcji *Sztuki Leczenia* są na podstawie wyrażenia przez nich zgody, wykorzystywane wyłącznie do celów wydawania czasopisma. Nazwiska i afiliacje Autorów wraz z ich pracami stają się po opublikowaniu dostępne w przestrzeni międzynarodowej w druku i na stronie internetowej czasopisma oraz w bazach, w których jest ono indeksowane celem upowszechnienia.

PRIVACY POLICY

The Editorial Committee would like to inform that the Authors (and co-Authors) of the texts submitted to the *Art of Healing* are obliged to agree for their personal data to be processed for the purpose of the realisation of the publication process and the dissemination of the publications by the Editor (WNZ UJCM). Moreover, the Authors (and co-Authors) submitting the paper are obliged to sign an agreement of the transfer of the copyright onto the Editor.

The Authors' and Reviewers' personal data, including affiliations and e-mail addresses, submitted to the Editorial Committee of the *Art of Healing* are, upon their agreement, used exclusively for the purpose of publishing of the periodical. The authors' names and affiliations, together with their work, upon their publications, are to become internationally available in print and on the periodical's website, as well as in databases in which it is indexed as fit for dissemination.

Zachęcamy do korzystania z numerów archiwalnych dostępnych na stronie
www.sztukaleczenia.pl

Spis treści / Contents

Od redakcji / From the Editor 5

ARTYKUŁ ZAMÓWIONY PRZEZ REDAKCJĘ / ARTICLE ORDERED BY THE EDITORIAL

*Stavroula Kalaitzi, Katarzyna Czabanowska,
Suzanne Babich*
Global health leadership: Recall the past to
better understand the present / Światowe
przywództwo w dziedzinie zdrowia: pa-
miętajmy o przeszłości, by lepiej rozumieć
teraźniejszość 9

PRACE EMPIRYCZNE I DONIESIENIA Z BADAŃ / EMPIRICAL STUDIES AND RESEARCH REPORTS

Krzysztof Mudyń, Robert Dudek
Emocjonalność osób z problemem alko-
holowym. Porównanie pacjentów rozpo-
czynających terapię i pacjentów po sześciu
miesiącach terapii / Emotionality of people
with the alcohol problem. Comparison of
patients starting therapy and patients after
six months of therapy 15

*Iwona Malinowska-Lipień, Aleksandra Bajorek,
Teresa Gabryś*
Sprawność fizyczna a występowanie ze-
społu słabości u osób w wieku starszym /
Physical fitness and the occurrence of frail-
ty among older people 29

Paweł Kurowski, Dawid Janczarzyk
Porównanie wpływu techniki energii mię-
śniowej powtórzonej jednokrotnie i trzy-
krotnie na zmianę progu bólu i parametrów
elektrofizjologicznych mięśnia czworobocz-
nego grzbietu / Comparison of the effect
of the muscle energy technique repeated
once and three times on the change of pain
threshold and electrophysiological param-
eters of the trapezius muscle 43

Katarzyna Lipina, Urszula Marcinkowska
Wykonywanie świadczeń zdrowotnych
w sytuacji braku kadr medycznych /
Performing health services in the perspec-
tive of a lack of medical staff 53

ARTYKUŁY TEORETYCZNE I PRZEGLĄ- DOWE / THEORETICAL AND REVIEW ARTICLES

*Patrycja Zurzycka, Iwona Oskędra,
Katarzyna Wojtas*
Wybrane zagadnienia opieki nad osobami
chorującymi psychicznie ze współistnieją-
cymi zaburzeniami somatycznymi / Select-
ed issues of taking care of mentally ill per-
sons with concomitant somatic disorders .. 65

Weronika Lebowa
Francisco Goya, Vincent van Gogh, Edvard
Munch – świat urojony w twórczości wy-
bitnych artystów malarzy / Francisco Goya,
Vincent van Gogh, Edvard Munch – the
imaginary world in the work of eminent
painters 73

RECENZJE I SPRAWOZDANIA / REVIEWS AND REPORTS

Marek Motyka
Piotr Milkiewicz, Maciej Wójcicki, *Przeszcze-
pienie wątroby bez tajemnic / Liver transplant
without secrets* 87

Wskazówki dla Autorów /
Guidelines for Authors 91

Recenzenci czasopisma *Sztuka Leczenia* (2020)
/ Reviewers of Journal *Art of Healing* (2020) .. 95

Wydawca / Editor

Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Wydział Nauk o Zdrowiu
ul. Michałowskiego 12, 31-126 Kraków, tel. 12 634 33 97

Zespół redakcyjny / Editorial Board

dr hab. Marek Motyka – redaktor naczelny
dr hab. Joanna Bonior, prof. UJ
dr Teresa Gabrys
mgr Beata Jakubczyk – sekretarz redakcji

Adres redakcji / Editorial office address

Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Wydział Nauk o Zdrowiu
ul. Michałowskiego 12, 31-126 Kraków, e-mail: sztuka.leczenia@uj.edu.pl, www.sztukaleczenia.pl

Dystrybucja, przygotowanie do druku / Distribution and DTP

FALL, 31-524 Kraków, ul. Garczyńskiego 2
tel. 12 413 35 00, e-mail: fall@fall.pl

© Copyright by Wydział Nauk o Zdrowiu UJ CM, Kraków 2020

Wersja drukowana / printed version – ISSN 1234-7175; wersja elektroniczna / electronic version – ISSN 1898-2026

Rada Naukowa / Scientific Board

prof. dr hab. Tomasz Brzostek (Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Kraków) – Przewodniczący
prof. Suzanne M. Babich (Indiana University, Indianapolis)
prof. David Badcott (Cardiff University, Cardiff)
prof. dr hab. Czesław Czabała (Akademia Pedagogiki Specjalnej, Warszawa)
prof. Chris Gastmans (Katholiek Universiteit Leuven, Leuven)
prof. dr hab. Krzysztof Gierowski (SWPS Oddział Katowice)
prof. dr hab. Lidia Grzesiuk (Uniwersytet Kardynała Wyszyńskiego, Warszawa)
prof. dr hab. Barbara Józefik (Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Kraków)
Prof. Valia Kalaitzi (Maastricht University, Maastricht)
prof. dr hab. Maria Kielar-Turska (Akademia Ignatianum, Kraków)
prof. dr hab. Marek Kosewski (Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania, Warszawa)
prof. dr hab. Alicja Nasiłowska-Barud (Uniwersytet Medyczny, Lublin)
prof. Lennart Nordenfelt (Ersta Sköndal Bräcke University College, Sztokholm)
prof. dr hab. Nina Ogińska-Bulik (Uniwersytet Łódzki, Łódź)
prof. dr hab. Elżbieta Paczkowska-Łagowska (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
Prof. Peter Schröder-Bäck (University of Applied Sciences for Police and Public Administration, Gelsenkirchen)
prof. dr hab. Beata Szymańska-Aleksandrowicz (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
prof. dr hab. Jan Tylka (Uniwersytet Kardynała Wyszyńskiego, Warszawa)
dr hab. Katarzyna Czabanowska, prof. wizyt. (Maastricht University, Maastricht)
dr hab. Wojciech Gruszczyński, prof. UM (Uniwersytet Medyczny, Łódź)
dr hab. Dorota Jasiecka prof. KA (Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Kraków)
dr hab. Halina Romanowska-Łakomy, prof. PAN (Polska Akademia Nauk, Warszawa)
dr hab. Bohdan Wasilewski, prof. IPS (Instytut Psychosomatyczny, Warszawa)
dr hab. Helena Wrona-Polańska, prof. UP (Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków)
dr hab. Barbara Bętkowska-Korpała (Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Kraków)
dr hab. Józef Kocur (Uniwersytet Medyczny, Łódź)
dr Krystyna Dropowa (Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Kraków)
dr Rita Kielhorn (Instytut Psychosomatyczny, Berlin)
dr Piotr Słowik (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
dr Bogusław Stelcer (Uniwersytet Medyczny, Poznań)
dr Zbigniew Zalewski (Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Kraków)

Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum
Wydział Nauk o Zdrowiu

Sztuka Leczenia

Art of Healing

tom 35
2/2020

ISSN 1234-7175

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Zadanie finansowane w ramach umowy nr 637/P-DUN/2019 ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę – przygotowanie i wydanie dwóch roczników czasopisma naukowego *Sztuka Leczenia* (wersja elektroniczna i drukowana)

Czasopismo indeksowane w / Journal indexed in

Arianta

CEJSH

EBSCO Publishing (Ebsco Discovery Service)

ERIH PLUS

Index Copernicus International – ICV 2019: 69.36

PBL – Polska Bibliografia Lekarska

PBN – Polska Bibliografia Naukowa

POL-index

WorldCat

POLITYKA PRYWATNOŚCI

Komitet Redakcyjny uprzejmie informuje, że Autorzy (i Współautorzy) tekstów przesłanych do *Sztuki Leczenia* są zobowiązani do wyrażenia zgody na przetwarzanie swoich danych osobowych niezbędnych w realizacji procesu wydawniczego i rozpowszechnieniu publikacji przez Wydawcę (WNZ UJCM). Ponadto Autorzy zgłaszający pracę (i współautorzy) są zobowiązani do zawarcia umowy o przeniesienie majątkowych praw autorskich do pracy na Wydawcę.

Dane osobowe Autorów i Recenzentów, w tym afiliacje i adresy e-mail przekazane redakcji *Sztuki Leczenia* są na podstawie wyrażenia przez nich zgody, wykorzystywane wyłącznie do celów wydawania czasopisma. Nazwiska i afiliacje Autorów wraz z ich pracami stają się po opublikowaniu dostępne w przestrzeni międzynarodowej w druku i na stronie internetowej czasopisma oraz w bazach, w których jest ono indeksowane celem upowszechnienia.

PRIVACY POLICY

The Editorial Committee would like to inform that the Authors (and co-Authors) of the texts submitted to the *Art of Healing* are obliged to agree for their personal data to be processed for the purpose of the realisation of the publication process and the dissemination of the publications by the Editor (WNZ UJCM). Moreover, the Authors (and co-Authors) submitting the paper are obliged to sign an agreement of the transfer of the copyright onto the Editor.

The Authors' and Reviewers' personal data, including affiliations and e-mail addresses, submitted to the Editorial Committee of the *Art of Healing* are, upon their agreement, used exclusively for the purpose of publishing of the periodical. The authors' names and affiliations, together with their work, upon their publications, are to become internationally available in print and on the periodical's website, as well as in databases in which it is indexed as fit for dissemination.

Zachęcamy do korzystania z numerów archiwalnych dostępnych na stronie
www.sztukaleczenia.pl

Spis treści / Contents

Od redakcji / From the Editor 5

ARTYKUŁ ZAMÓWIONY PRZEZ REDAKCJĘ / ARTICLE ORDERED BY THE EDITORIAL

*Stavroula Kalaitzi, Katarzyna Czabanowska,
Suzanne Babich*
Global health leadership: Recall the past to
better understand the present / Światowe
przywództwo w dziedzinie zdrowia: pa-
miętajmy o przeszłości, by lepiej rozumieć
teraźniejszość 9

PRACE EMPIRYCZNE I DONIESIENIA Z BADAŃ / EMPIRICAL STUDIES AND RESEARCH REPORTS

Krzysztof Mudyń, Robert Dudek
Emocjonalność osób z problemem alko-
holowym. Porównanie pacjentów rozpo-
czynających terapię i pacjentów po sześciu
miesiącach terapii / Emotionality of people
with the alcohol problem. Comparison of
patients starting therapy and patients after
six months of therapy 15

*Iwona Malinowska-Lipień, Aleksandra Bajorek,
Teresa Gabryś*
Sprawność fizyczna a występowanie ze-
społu słabości u osób w wieku starszym /
Physical fitness and the occurrence of frail-
ty among older people 29

Paweł Kurowski, Dawid Janczarzyk
Porównanie wpływu techniki energii mię-
śniowej powtórzonej jednokrotnie i trzy-
krotnie na zmianę progu bólu i parametrów
elektrofizjologicznych mięśnia czworobocz-
nego grzbietu / Comparison of the effect
of the muscle energy technique repeated
once and three times on the change of pain
threshold and electrophysiological param-
eters of the trapezius muscle 43

Katarzyna Lipina, Urszula Marcinkowska
Wykonywanie świadczeń zdrowotnych
w sytuacji braku kadr medycznych /
Performing health services in the perspec-
tive of a lack of medical staff 53

ARTYKUŁY TEORETYCZNE I PRZEGLĄ- DOWE / THEORETICAL AND REVIEW ARTICLES

*Patrycja Zurzycka, Iwona Oskędra,
Katarzyna Wojtas*
Wybrane zagadnienia opieki nad osobami
chorującymi psychicznie ze współistnieją-
cymi zaburzeniami somatycznymi / Select-
ed issues of taking care of mentally ill per-
sons with concomitant somatic disorders .. 65

Weronika Lebowa
Francisco Goya, Vincent van Gogh, Edvard
Munch – świat urojony w twórczości wy-
bitnych artystów malarzy / Francisco Goya,
Vincent van Gogh, Edvard Munch – the
imaginary world in the work of eminent
painters 73

RECENZJE I SPRAWOZDANIA / REVIEWS AND REPORTS

Marek Motyka
Piotr Milkiewicz, Maciej Wójcicki, *Przeszcze-
pienie wątroby bez tajemnic / Liver transplant
without secrets* 87

Wskazówki dla Autorów /
Guidelines for Authors 91

Recenzenci czasopisma *Sztuka Leczenia* (2020)
/ Reviewers of Journal *Art of Healing* (2020) .. 95

Wydawca / Editor

Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Wydział Nauk o Zdrowiu
ul. Michałowskiego 12, 31-126 Kraków, tel. 12 634 33 97

Zespół redakcyjny / Editorial Board

dr hab. Marek Motyka – redaktor naczelny
dr hab. Joanna Bonior, prof. UJ
dr Teresa Gabrys
mgr Beata Jakubczyk – sekretarz redakcji

Adres redakcji / Editorial office address

Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Wydział Nauk o Zdrowiu
ul. Michałowskiego 12, 31-126 Kraków, e-mail: sztuka.leczenia@uj.edu.pl, www.sztukaleczenia.pl

Dystrybucja, przygotowanie do druku / Distribution and DTP

FALL, 31-524 Kraków, ul. Garczyńskiego 2
tel. 12 413 35 00, e-mail: fall@fall.pl

© Copyright by Wydział Nauk o Zdrowiu UJ CM, Kraków 2020

Wersja drukowana / printed version – ISSN 1234-7175; wersja elektroniczna / electronic version – ISSN 1898-2026

Rada Naukowa / Scientific Board

prof. dr hab. Tomasz Brzostek (Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Kraków) – Przewodniczący
prof. Suzanne M. Babich (Indiana University, Indianapolis)
prof. David Badcott (Cardiff University, Cardiff)
prof. dr hab. Czesław Czabała (Akademia Pedagogiki Specjalnej, Warszawa)
prof. Chris Gastmans (Katholiek Universiteit Leuven, Leuven)
prof. dr hab. Krzysztof Gierowski (SWPS Oddział Katowice)
prof. dr hab. Lidia Grzesiuk (Uniwersytet Kardynała Wyszyńskiego, Warszawa)
prof. dr hab. Barbara Józefik (Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Kraków)
Prof. Valia Kalaitzi (Maastricht University, Maastricht)
prof. dr hab. Maria Kielar-Turska (Akademia Ignatianum, Kraków)
prof. dr hab. Marek Kosewski (Wyższa Szkoła Finansów i Zarządzania, Warszawa)
prof. dr hab. Alicja Nasiłowska-Barud (Uniwersytet Medyczny, Lublin)
prof. Lennart Nordenfelt (Ersta Sköndal Bräcke University College, Sztokholm)
prof. dr hab. Nina Ogińska-Bulik (Uniwersytet Łódzki, Łódź)
prof. dr hab. Elżbieta Paczkowska-Łagowska (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
Prof. Peter Schröder-Bäck (University of Applied Sciences for Police and Public Administration, Gelsenkirchen)
prof. dr hab. Beata Szymańska-Aleksandrowicz (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
prof. dr hab. Jan Tylka (Uniwersytet Kardynała Wyszyńskiego, Warszawa)
dr hab. Katarzyna Czabanowska, prof. wizyt. (Maastricht University, Maastricht)
dr hab. Wojciech Gruszczyński, prof. UM (Uniwersytet Medyczny, Łódź)
dr hab. Dorota Jasiecka prof. KA (Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Kraków)
dr hab. Halina Romanowska-Łakomy, prof. PAN (Polska Akademia Nauk, Warszawa)
dr hab. Bohdan Wasilewski, prof. IPS (Instytut Psychosomatyczny, Warszawa)
dr hab. Helena Wrona-Polańska, prof. UP (Uniwersytet Pedagogiczny, Kraków)
dr hab. Barbara Bętkowska-Korpała (Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Kraków)
dr hab. Józef Kocur (Uniwersytet Medyczny, Łódź)
dr Krystyna Dropowa (Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Kraków)
dr Rita Kielhorn (Instytut Psychosomatyczny, Berlin)
dr Piotr Słowik (Uniwersytet Jagielloński, Kraków)
dr Bogusław Stelcer (Uniwersytet Medyczny, Poznań)
dr Zbigniew Zalewski (Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum, Kraków)